

Møteprotokoll

Samisk kirkeråd

Møtedato: 19.10.2026 kl. 15:00
Møtested: Digitalt fjernmøte
Arkivsak: 24/00635

Til stede: May Bente Jönsson,
Inga-Lill Sundset,
Svend Peder Vesterfjell,
Jorunn Jernsletten,
Svein Valle

Møtende
varamedlemmer:

Forfall: Mathis Eira, Anna Lisa Westerfjell

Sekretariat: Vidar Andersen, Johan Máhtte Skum

Protokollfører: Johan Máhtte Skum

SAKSLISTE

Side

Godkjenning av innkalling og saksliste

[17/26](#) Innkalling og saksliste Samisk kirkeråd 19.10.2026

2

Saker til behandling

[18/26](#) Svar på høring om regler om ordninger for samiske
kategorialmenigheter

3

Tromsø, 23.10.2026

May Bente Jönsson

Johan Máhtte Skum
Sekretær

Godkjenning av innkalling og saksliste

17/26 Innkalling og saksliste Samisk kirkeråd 19.10.2026

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Samisk kirkeråd	19.10.2026	17/26

Møtebehandling i Samisk kirkeråd 19.10.2026:

Votering

Enstemmig

Samisk kirkeråds vedtak

Samisk kirkeråd godkjenner innkallingen og sakslisten.

18/26 Svar på høring om regler om ordninger for samiske kategorialmenigheter

Behandlet av	Møtedato	Saknr
2 Samisk kirkeråd	19.10.2026	18/26

Sammendrag

Kirkerådet har sendt på høring forslag til regler for Sáme tjoaggulvis og reviderte regler for Saemien Áálmege. Kirkemøtet har allerede vedtatt å opprette Sáme tjoaggulvis. Høringen gjelder helheten i forslagene og merknader til §§ 1–13.

Samisk kirkeråd ba i sak 5/26 om at reglene tydeliggjør hvordan samisk selvbestemmelse ivaretas når det gjelder representasjon, mandat, økonomi, tilsettinger, språk og forholdet til øvrige kirkelige organer. Rådet ba også om at menighetenes nasjonale ressursrolle avklares, og at ordningene evalueres etter fem år.

Kirkerådets forslag gir valgte menighetsråd, men lar sentrale deler av myndigheten bygge på delegasjon. Forslaget fra Lulesamisk kirkelivsprosjekt innebærer at Sáme tjoaggulvis etableres som eget rettssubjekt med større ansvar og myndighet over økonomi og tilsettinger. Forslaget forutsetter rettslige, økonomiske og administrative avklaringer som ikke foreligger.

Sekretariatet anbefaler at Samisk kirkeråd ber om tydeligere regelbestemt myndighet for menighetsrådene, samtidig som prosjektets alternative modell utredes før Kirkemøtet tar endelig stilling. Organiseringen bør bygge på behovene i de berørte samiske kirkelige miljøene og ivareta Den norske kirkes helhetskirkelige ansvar.

Forslag til vedtak

Samisk kirkeråd vedtar følgende svar på høring om regler om ordning for samiske kategorialmenigheter:

Innledende merknader til helheten i forslaget

Samisk kirkeråd støtter opprettelsen av Sáme tjoaggulvis og at de samiske kategorialmenighetene skal ha valgte menighetsråd som kan forme og utvikle virksomheten med samisk språk, kultur og kirkeliv som grunnlag.

Kirkeordningen § 36 b fastsetter at samisk kirkeliv er en integrert og likeverdig del av Den norske kirke, og at kirkelige organer skal legge til rette for at samisk språk og kultur, selvbestemmelse og medvirkning i kirkedemokratiet sikres og utvikles. Samisk kirkeråd mener at dette bør gjenspeiles konkret i reglene.

I denne saken må selvbestemmelse vurderes ut fra to sammenhengende hensyn: hvilken myndighet og mulighet berørte samiske kirkelige miljøer har til å forme og utvikle samisk kirkeliv med utgangspunkt i egne språk, kulturelle tradisjoner og trosuttrykk, og hvordan Den norske kirke organiserer, finansierer og administrativt støtter virksomheten. Organisasjonsformen er et virkemiddel i denne sammenhengen, ikke et mål i seg selv.

Indre Finnmark prosti, Saemien Åålmege og den foreslåtte Sáme tjoaggulvis bygger på ulike språklige, geografiske, historiske og organisatoriske forutsetninger. Eksemplene viser at samisk selvbestemmelse kan ivaretas gjennom ulike organisatoriske løsninger. Det avgjørende er hvilken myndighet de representative organene har, og hvordan Den norske kirke sikrer nødvendige økonomiske, administrative og kirkelige rammer.

Organiseringen bør bygge på behovene, erfaringene og ønskene i de berørte samiske kirkelige miljøene. Likeverd krever ikke identiske regler, men forskjeller bør være saklig begrunnet, bygge på medvirkning fra de berørte miljøene og ikke gi den ene ordningen svakere rammer for språk, kultur, finansiering eller kirkelig virksomhet.

Forslaget fra Lulesamisk kirkelivsprosjekt uttrykker et ønske om myndighet som følger direkte av reglene og menighetens rettslige stilling. Samisk kirkeråd støtter at Kirkerådet utreder om etablering av Sáme tjoaggulvis som eget rettssubjekt kan være en mulig organisasjonsform.

En eventuell modell må sikre at menigheten fortsatt er en integrert del av Den norske kirke, står under kirkelig tilsyn og inngår i tydelige demokratiske, økonomiske og administrative ansvarslinjer. Før Kirkemøtet eventuelt vedtar en modell med eget

rettssubjekt, må det være avklart at den har tilstrekkelig rettslig grunnlag og kan styres, finansieres, og administreres på en forsvarlig måte.

Spørsmål 5 – § 1 Formål

Samisk kirkeråd støtter formålet med reglene. Bestemmelsen bør vise tydelig at menighetene skal legge til rette for at medlemmene kan forme og utvikle samisk kirkeliv med utgangspunkt i samiske språk, kultur, tradisjoner, teologi og trosuttrykk. Begrepet «språkområde» bør forklares nærmere. Samer kan ha tilknytning til flere språk og områder, og mange bor utenfor tradisjonelle språkområder. Det bør framgå om språkområdet angir menighetens geografiske tyngdepunkt, hvem menigheten skal betjene, eller begge deler.

Menighetenes nasjonale ressursrolle bør framgå av reglene eller merknadene og følges av nødvendige ressurser og avklarte prioriteringer. Reglene bør legge til rette for samarbeid mellom de samiske kategorialmenighetene og med samiske kirkelige miljøer i andre land når dette støtter menighetenes formål.

Spørsmål 6 – § 2 Menighetsråd

Samisk kirkeråd støtter at hver menighet skal ha et valgt menighetsråd. Menighetsrådet bør omtales tydelig som menighetens styringsorgan innenfor det mandatet reglene fastsetter.

Det bør framgå hvilke beslutninger menighetsrådet treffer selv, hvilken myndighet som følger direkte av reglene, og hvilke oppgaver som eventuelt bygger på delegasjon fra andre kirkelige organer. Der en beslutning berører et annet organs lov- eller regelbestemte ansvar, bør reglene angi hvordan saken skal samordnes med det aktuelle organet.

Samisk kirkeråd ber Kirkerådet utrede om og på hvilket rettslig grunnlag Sáme tjoaggulvis kan etableres som eget rettssubjekt innenfor trossamfunnet Den norske kirke. Før en bestemmelse om eget rettssubjekt eventuelt kan tas inn i reglene, må kompetent organ avklare hjemmelsgrunnlaget, menighetens rettslige status, hvem som kan opptre på dens vegne, og forholdet til rettssubjektet Den norske kirke.

Spørsmål 7 – § 3 Kirkelig betjening

Samisk kirkeråd støtter at prestatjeneste, daglig ledelse, diakoni og kirkelig undervisning omtales i bestemmelsen. Bemanningen og finansieringen må være tilstrekkelig til å ivareta menighetenes formål.

Forholdet mellom §§ 1 og 3 bør tydeliggjøres. Det bør framgå hvordan menighetene skal betjene medlemmer utenfor sitt geografiske tyngdepunkt, og hvordan de skal støtte lokalmenigheter som møter behov for pite-, lule- eller sørsamisk kirkelig betjening.

Språk- og kulturkompetanse bør inngå som sentrale kriterier ved planlegging av stillinger og kirkelig betjening.

Spørsmål 8 – § 4 Tilsyn

Samisk kirkeråd legger til grunn at biskopen fører kirkelig tilsyn i samsvar med kirkeordningen. Når en kategorialmenighet normalt har virksomhet i flere bispedømmer, må det fastsettes hvordan tilsynet samordnes.

Spørsmål 9 – § 5 Medlemsregister

Samisk kirkeråd støtter at Kirkerådet fører medlemsregistrene i samarbeid med menighetsrådene. Det må avklares hvem som er behandlingsansvarlig for medlemsregisteret, hvilke opplysninger som kan registreres, hvem som skal ha tilgang, og hvordan dokumentasjon i medlems- og tvilstilfeller skal behandles og slettes.

Spørsmål 10 – § 6 Medlemskap og stemmerett

Samisk kirkeråd mener at medlemskriteriene må være tydelige, praktiserbare og egnet til å ivareta menighetenes formål. Medlemskap må ses i sammenheng med stemmerett, valgbarhet og menighetsrådenes demokratiske grunnlag.

Reglene bør tydeliggjøre hvem som treffer første avgjørelse om medlemskap, når en sak skal legges fram for Samisk kirkeråd, hvilke avgjørelser som kan påklages, hvem som er klageorgan, og hvilke saksbehandlings-, habilitets- og personvernregler som gjelder. Forholdet mellom medlemskap i kategorialmenigheten og rettigheter i bostedssoknet bør også forklares tydelig.

Samisk kirkeråd ber om at medlemsordningen evalueres som del av femårsevalueringen.

Spørsmål 11 – § 7 Valg og sammensetning av menighetsråd

Samisk kirkeråd mener at reglene bør sikre samisk selvrepresentasjon i menighetsrådene. Kirkerådet bør vurdere hvordan dette kan reguleres på en tydelig, praktiserbar og demokratisk forsvarlig måte, herunder om det bør fastsettes et krav om samisk flertall. Det bør samtidig vurderes hvordan personer med tilknytning til flere samiske språk og områder ivaretas.

Spørsmål 12 – § 8 Formene for menighetsrådets virksomhet

Samisk kirkeråd støtter forslaget. Reglene bør legge til rette for digitale og hybride møter når dette er nødvendig for deltakelse i en geografisk vidstrakt menighet, innenfor kravene til forsvarlig saksbehandling og åpenhet.

Spørsmål 13 – § 9 Menighetsrådets oppgaver

Høringsnotatet legger til grunn at delegering av budsjett- og økonomimyndighet skal være normalordningen. Dette fremgår ikke av den foreslåtte regelteksten, som bare sier at myndigheten kan delegeres. Høringsmaterialet angir heller ikke hvilke fullmakter som skal delegeres. Samisk kirkeråd mener at menighetsrådet bør ha budsjett- og disposisjonsmyndighet for midler som er avsatt til menighetens virksomhet. Myndigheten bør følge direkte av reglene og ikke avhenge av særskilt delegering, noe som kan variere mellom bispedømmeråd eller over tid.

Forslaget fra Lulesamisk kirkelivsprosjekt om at menighetsrådet selv skal ha budsjett- og økonomiansvaret, er et relevant alternativ innenfor høringen. Det kan likevel ikke gjennomføres bare ved å overføre disposisjonsmyndighet. Dersom Kirkemøtet vil gå videre med en modell der menigheten er eget rettssubjekt, må det avklares hvem som kan forplikte menigheten utad, hvem som fastsetter og utbetaler den økonomiske rammen, og hvem som bærer ansvar for underskudd, langsiktige avtaler, regnskap, revisjon og internkontroll.

Samisk kirkeråd mener at finansieringen av de samiske kategorialmenighetenes grunnleggende virksomhet må ivaretas som et helhetskirkelig ansvar. Organiseringen bør derfor ikke innebære at økonomisk risiko eller ansvar for underfinansiering ensidig overføres til en liten menighet. Finansieringsmodellen bør angi hvordan rammen fastsettes og reguleres, hvem som bærer risiko ved underfinansiering og underskudd, og hvem som har ansvar dersom virksomheten må reduseres eller avvikles.

Overføring av myndighet må følges av tilstrekkelige og forutsigbare ressurser, avtalte administrative tjenester og tydelige rapporterings- og kontrollordninger. Samisk kirkeråd viser til at Lulesamisk kirkelivsprosjekt foreslår at menigheten selv skal ha det overordnede budsjett- og økonomiansvaret. Dersom menigheten ikke etableres som eget rettssubjekt, foreslår Samisk kirkeråd følgende ordlyd til § 9 siste ledd, som en styrket modell innenfor rettssubjektet Den norske kirke:

Bispedømmerådet har det overordnede budsjett- og økonomiansvaret for virksomheten. Menighetsrådet har budsjett- og disposisjonsmyndighet for midler som er avsatt til menighetens virksomhet. Bispedømmerådet fastsetter, innenfor den tildelte budsjettrammen, den økonomiske rammen for virksomheten etter samråd med menighetsrådet. Før rammen fastsettes eller vesentlig endres, skal menighetsrådet gis anledning til å fremme sine prioriteringer og uttale seg om konsekvensene.

Det bør fastsettes hva ordningen skal omfatte, hvordan uenighet håndteres, og hvilke vilkår som gjelder for endringer i den økonomiske rammen.

Spørsmål 14 – § 10 Menighetsmøtet

Samisk kirkeråd støtter at menighetsrådet kan beslutte digital avstemning. Dette kan legge til rette for deltakelse fra medlemmer i ulike deler av landet. Det må samtidig sikres betryggende identifisering, hemmelig valg der det kreves, og tilgjengelige løsninger.

Spørsmål 15 – § 11 Tilsetting og arbeidsgiveransvar

Samisk kirkeråd mener at menighetsrådene skal ha en tydelig og regelbestemt rolle ved tilsettinger til menighetenes virksomhet. Dette bør omfatte innflytelse ved opprettelse og nedleggelse av stillinger, utforming av språk- og kompetansekrav, utvelgelse av kandidater og deltakelse i tilsettingsorganet.

Det bør avklares i regelteksten eller bindende utfyllende bestemmelser hvilken representasjon menighetsrådet skal ha, og om menighetsrådet skal ha forslagsrett, samtykkerett eller annen særskilt myndighet.

Forslaget fra Lulesamisk kirkelivsprosjekt om at Sáame tjoaggulvis skal være arbeidsgiver for egne ansatte, er et relevant alternativ til Kirkerådets forslag. Menigheten kan ikke være formell arbeidsgiver uten å være et rettssubjekt som kan inngå arbeidsavtaler og bære arbeidsgiveransvar. Finansiering, administrativ kapasitet og arbeidsgiverfunksjoner må også være avklart. Før en slik arbeidsgiverordning kan settes i kraft, må det være avklart hvordan lønn, pensjon, forsikring, HMS, sykefravær, medbestemmelse, tariffmessig tilknytning, varsling, konflikthåndtering og eventuell nedbemanning skal ivaretas.

Endringer i arbeidsgiverordningen må utredes og drøftes med berørte arbeidstakerorganisasjoner etter gjeldende avtaleverk. Det må også avklares om prest fortsatt skal tilsettes i rettssubjektet Den norske kirke, og hvordan biskopens tilsyn og ledelse av prestedtjenesten skal ivaretas.

Spørsmål 16 – § 12 Mindre endringer

Samisk kirkeråd støtter at Kirkerådet kan gjøre mindre og tekniske endringer. Endringer som gjelder formål, medlemskap, representasjon, myndighetsfordeling, økonomi, tilsettinger eller selvbestemmelse, kan ikke behandles som mindre endringer. Berørte menighetsråd og Samisk kirkeråd bør få uttale seg før endringer vedtas.

Spørsmål 17 – § 13 Ikrafttredelse

Samisk kirkeråd mener at reglene ikke bør tre i kraft før finansiering, arbeidsgiverordning og nødvendig administrative funksjoner er avklart. Dersom Sáame tjoaggulvis skal etableres som eget rettssubjekt, må hjemmelsgrunnlag, etableringsmåte, vedtekter, representasjon utad, åpningsbalanse, regnskaps- og

revisjonsordning, forsikring, pensjon og ansvar for eksisterende og framtidige forpliktelser være avklart før modellen settes i kraft.

Dersom gjennomføringen av den alternative modellen for Sáme tjoaggulvis forutsetter endringer i kirkeordningen eller annet overordnet regelverk, må disse vedtas av kompetent organ før modellen kan settes i kraft. Det bør utarbeides en gjennomføringsplan med ansvar, milepæler, risikovurdering og finansieringsforutsetninger i samarbeid med berørte menighetsråd, bispedømmeråd, Kirkerådet og Samisk kirkeråd.

Spørsmål 18 – Andre merknader

Samisk kirkeråd legger til grunn at regelverket og virkningene av ordningene evalueres fem år etter ikrafttredelse, i samsvar med rådets vedtak i sak 5/26. Evalueringen bør særlig omfatte menighetsrådenes myndighet, økonomiske handlingsrom, finansiering, arbeidsgiverordning, medlemsordning, representasjon, kirkelig betjening og ressursrollen overfor andre menigheter.

Samisk kirkeråd anbefaler at forslaget til regler nå styrkes ved at sentrale fullmakter legges direkte til menighetsrådene. Samisk kirkeråd ber samtidig Kirkerådet utrede om Sáme tjoaggulvis kan etableres som eget rettssubjekt innenfor trossamfunnet Den norske kirke. Utredningen bør avklare om modellen kan gjennomføres rettslig, økonomisk og administrativt, og hvordan ansvar og styring i så fall kan fordeles. Den må sammenlikne denne modellen med en modell der menighetsrådet gis tydelig regelbestemt myndighet, mens økonomi- og arbeidsgiveransvaret fortsatt ligger i rettssubjektet Den norske kirke.

Utredningen bør også avklare medlemsforvaltning, forholdet til bostedssoknet og samhandling med andre kirkelige organer. En særskilt modell for Sáme tjoaggulvis avgjør ikke organiseringen av Saemien Áálmege. Eventuelle endringer for Saemien Áálmege må bygge på menighetens erfaringer, en egen utredning og medvirkning fra menighetsrådet og berørte sørsamiske kirkelige miljøer.

Utredningen bør vurdere om eksisterende kirkerettslige modeller for ikke-geografiske sokn kan tilpasses en samisk kategorialmenighet, og hvilke følger dette vil få for medlemskap, stemmerett, finansiering og forholdet til bostedssoknet.

Samisk kirkeråd understreker at finansieringen av de samiske kategorialmenighetenes grunnleggende virksomhet må ivaretas som et helhetskirkelig ansvar. Overføring av myndighet og ansvar må følges av tilstrekkelige og forutsigbare ressurser.

Møtebehandling i Samisk kirkeråd 19.10.2026:

Møtebehandling

Vedtatt med de endringene som kom frem i møtet.

Votering

Enstemmig

Samisk kirkeråds vedtak

Samisk kirkeråd vedtar følgende svar på høring om regler om ordning for samiske kategorialmenigheter:

Innledende merknader til helheten i forslaget

Samisk kirkeråd støtter opprettelsen av Sáme tjoaggulvis og at de samiske kategorialmenighetene skal ha valgte menighetsråd som kan forme og utvikle virksomheten med samisk språk, kultur og kirkeliv som grunnlag.

Kirkeordningen § 36 b fastsetter at samisk kirkeliv er en integrert og likeverdig del av Den norske kirke, og at kirkelige organer skal legge til rette for at samisk språk og kultur, selvbestemmelse og medvirkning i kirkedemokratiet sikres og utvikles. Samisk kirkeråd mener at dette bør gjenspeiles konkret i reglene.

I denne saken må selvbestemmelse vurderes ut fra to sammenhengende hensyn: hvilken myndighet og mulighet berørte samiske kirkelige miljøer har til å forme og utvikle samisk kirkeliv med utgangspunkt i egne språk, kulturelle tradisjoner og trosuttrykk, og hvordan Den norske kirke organiserer, finansierer og administrativt støtter virksomheten.

Indre Finnmark prosti, Saemien Åålmege og den foreslåtte Sáme tjoaggulvis bygger på ulike språklige, geografiske, historiske og organisatoriske forutsetninger. Eksemplene viser at samisk selvbestemmelse kan ivaretas gjennom ulike organisatoriske løsninger. Det avgjørende er hvilken myndighet de representative organene har, og hvordan Den norske kirke sikrer nødvendige økonomiske, administrative og kirkelige rammer.

Organiseringen bør bygge på behovene, erfaringene og ønskene i de berørte samiske kirkelige miljøene. Likeverd krever ikke identiske regler, men forskjeller bør være saklig begrunnet, bygge på medvirkning fra de berørte miljøene og ikke gi den ene ordningen svakere rammer for språk, kultur, finansiering eller kirkelig virksomhet.

Forslaget fra Lulesamisk kirkelivsprosjekt uttrykker et ønske om myndighet som følger direkte av reglene og menighetens rettslige stilling. Samisk kirkeråd støtter at Kirkerådet utreder om etablering av Sáme tjoaggulvis som eget rettssubjekt kan være en mulig organisasjonsform.

Spørsmål 5 – § 1 Formål

Samisk kirkeråd støtter formålet med reglene. Bestemmelsen bør vise tydelig at menighetene skal legge til rette for at medlemmene kan forme og utvikle samisk kirkeliv med utgangspunkt i samiske språk, kultur, tradisjoner, teologi og trosuttrykk. Begrepet «språkområde» bør forklares nærmere. Samer kan ha tilknytning til flere språk og områder, og mange bor utenfor tradisjonelle språkområder. Det bør framgå om språkområdet angir menighetens geografiske tyngdepunkt, hvem menigheten skal betjene, eller begge deler.

Menighetenes nasjonale ressursrolle bør framgå av reglene eller merknadene og følges av nødvendige ressurser og avklarte prioriteringer. Reglene bør legge til rette for samarbeid mellom de samiske kategorialmenighetene og med samiske kirkelige miljøer i andre land når dette støtter menighetenes formål.

Spørsmål 6 – § 2 Menighetsråd

Samisk kirkeråd støtter at hver menighet skal ha et valgt menighetsråd. Menighetsrådet bør omtales tydelig som menighetens styringsorgan innenfor det mandatet reglene fastsetter.

Det bør framgå hvilke beslutninger menighetsrådet treffer selv, hvilken myndighet som følger direkte av reglene, og hvilke oppgaver som eventuelt bygger på delegasjon fra andre kirkelige organer. Der en beslutning berører et annet organs lov- eller regelbestemte ansvar, bør reglene angi hvordan saken skal samordnes med det aktuelle organet.

Samisk kirkeråd ber Kirkerådet utrede om og på hvilket rettslig grunnlag Sáme tjoaggulvis kan etableres som eget rettssubjekt innenfor trossamfunnet Den norske kirke. Før en bestemmelse om eget rettssubjekt eventuelt kan tas inn i reglene, må kompetent organ avklare hjemmelsgrunnlaget, menighetens rettslige status, hvem som kan opptre på dens vegne, og forholdet til rettssubjektet Den norske kirke.

Spørsmål 7 – § 3 Kirkelig betjening

Samisk kirkeråd støtter at prestatjeneste, daglig ledelse, diakoni og kirkelig undervisning omtales i bestemmelsen. Bemanningen og finansieringen må være tilstrekkelig til å ivareta menighetenes formål.

Forholdet mellom §§ 1 og 3 bør tydeliggjøres. Det bør framgå hvordan menighetene skal betjene medlemmer utenfor sitt geografiske tyngdepunkt, og hvordan de skal

støtte lokalmenigheter som møter behov for pite-, lule- eller sørsamisk kirkelig betjening.

Språk- og kulturkompetanse bør inngå som sentrale kriterier ved planlegging av stillinger og kirkelig betjening.

Spørsmål 8 – § 4 Tilsyn

Samisk kirkeråd legger til grunn at biskopen fører kirkelig tilsyn i samsvar med kirkeordningen. Når en kategorialmenighet normalt har virksomhet i flere bispedømmer, må det fastsettes hvordan tilsynet samordnes.

Spørsmål 9 – § 5 Medlemsregister

Samisk kirkeråd støtter at Kirkerådet fører medlemsregistrene i samarbeid med menighetsrådene. Det må avklares hvem som er behandlingsansvarlig for medlemsregisteret, hvilke opplysninger som kan registreres, hvem som skal ha tilgang, og hvordan dokumentasjon i medlems- og tvilstilfeller skal behandles og slettes.

Spørsmål 10 – § 6 Medlemskap og stemmerett

Samisk kirkeråd mener at medlemskriteriene må være tydelige, praktiserbare og egnet til å ivareta menighetenes formål. Medlemskap må ses i sammenheng med stemmerett, valgbarhet og menighetsrådenes demokratiske grunnlag.

Reglene bør tydeliggjøre hvem som treffer første avgjørelse om medlemskap, når en sak skal legges fram for Samisk kirkeråd, hvilke avgjørelser som kan påklages, hvem som er klageorgan, og hvilke saksbehandlings-, habilitets- og personvernregler som gjelder. Forholdet mellom medlemskap i kategorialmenigheten og rettigheter i bostedssoknet bør også forklares tydelig.

Samisk kirkeråd ber om at medlemsordningen evalueres som del av femårsevalueringen.

Spørsmål 11 – § 7 Valg og sammensetning av menighetsråd

Samisk kirkeråd mener at reglene bør sikre samisk selvrepresentasjon i menighetsrådene. Kirkerådet bør vurdere hvordan dette kan reguleres på en tydelig, praktiserbar og demokratisk forsvarlig måte, herunder om det bør fastsettes et krav om samisk flertall. Det bør samtidig vurderes hvordan personer med tilknytning til flere samiske språk og områder ivaretas.

Spørsmål 12 – § 8 Formene for menighetsrådets virksomhet

Samisk kirkeråd støtter forslaget. Reglene bør legge til rette for digitale og hybride møter når dette er nødvendig for deltakelse i en geografisk vidstrakt menighet, innenfor kravene til forsvarlig saksbehandling og åpenhet.

Spørsmål 13 – § 9 Menighetsrådets oppgaver

Høringsnotatet legger til grunn at delegering av budsjett- og økonomimyndighet skal være normalordningen. Dette fremgår ikke av den foreslåtte regelteksten, som bare sier at myndigheten kan delegeres. Høringsmaterialet angir heller ikke hvilke fullmakter som skal delegeres. Samisk kirkeråd mener at menighetsrådet bør ha budsjett- og disposisjonsmyndighet for midler som er avsatt til menighetens virksomhet. Myndigheten bør følge direkte av reglene og ikke avhenge av særskilt delegering, noe som kan variere mellom bispedømmeråd eller over tid.

Forslaget fra Lulesamisk kirkelivsprosjekt om at menighetsrådet selv skal ha budsjett- og økonomiansvaret, er et relevant alternativ innenfor høringen. Det kan likevel ikke gjennomføres bare ved å overføre disposisjonsmyndighet. Dersom Kirkemøtet vil gå videre med en modell der menigheten er eget rettssubjekt, må det avklares hvem som kan forplikte menigheten utad, hvem som fastsetter og utbetaler den økonomiske rammen, og hvem som bærer ansvar for underskudd, langsiktige avtaler, regnskap, revisjon og internkontroll.

Samisk kirkeråd mener at finansieringen av de samiske kategorialmenighetenes grunnleggende virksomhet må ivaretas som et helhetskirkelig ansvar. Organiseringen bør derfor ikke innebære at økonomisk risiko eller ansvar for underfinansiering ensidig overføres til en liten menighet. Finansieringsmodellen bør angi hvordan rammen fastsettes og reguleres, hvem som bærer risiko ved underfinansiering og underskudd, og hvem som har ansvar dersom virksomheten må reduseres eller avvikles.

Overføring av myndighet må følges av tilstrekkelige og forutsigbare ressurser, avtalte administrative tjenester og tydelige rapporterings- og kontrollordninger. Samisk kirkeråd viser til at Lulesamisk kirkelivsprosjekt foreslår at menigheten selv skal ha det overordnede budsjett- og økonomiansvaret. Dersom menigheten ikke etableres som eget rettssubjekt, foreslår Samisk kirkeråd følgende ordlyd til § 9 siste ledd, som en styrket modell innenfor rettssubjektet Den norske kirke:

Bispedømmerådet har det overordnede budsjett- og økonomiansvaret for virksomheten. Menighetsrådet har budsjett- og disposisjonsmyndighet for midler som er avsatt til menighetens virksomhet. Bispedømmerådet fastsetter, innenfor den tildelte budsjettrammen, den økonomiske rammen for virksomheten etter samråd med menighetsrådet. Før rammen fastsettes eller vesentlig endres, skal menighetsrådet gis anledning til å fremme sine prioriteringer og uttale seg om konsekvensene.

Det bør fastsettes hva ordningen skal omfatte, hvordan uenighet håndteres, og hvilke vilkår som gjelder for endringer i den økonomiske rammen.

Spørsmål 14 – § 10 Menighetsmøtet

Samisk kirkeråd støtter at menighetsrådet kan beslutte digital avstemning. Dette kan legge til rette for deltakelse fra medlemmer i ulike deler av landet. Det må samtidig sikres betryggende identifisering, hemmelig valg der det kreves, og tilgjengelige løsninger.

Spørsmål 15 – § 11 Tilsetting og arbeidsgiveransvar

Samisk kirkeråd mener at menighetsrådene skal ha en tydelig og regelbestemt rolle ved tilsettinger til menighetenes virksomhet. Dette bør omfatte innflytelse ved opprettelse og nedleggelse av stillinger, utforming av språk- og kompetansekrav, utvelgelse av kandidater og deltakelse i tilsettingsorganet.

Det bør avklares i regelteksten eller bindende utfyllende bestemmelser hvilken representasjon menighetsrådet skal ha, og om menighetsrådet skal ha forslagsrett, samtykkerett eller annen særskilt myndighet.

Forslaget fra Lulesamisk kirkelivsprosjekt om at Sáame tjoaggulvis skal være arbeidsgiver for egne ansatte, er et relevant alternativ til Kirkerådets forslag. Menigheten kan ikke være formell arbeidsgiver uten å være et rettssubjekt som kan inngå arbeidsavtaler og bære arbeidsgiveransvar. Finansiering, administrativ kapasitet og arbeidsgiverfunksjoner må også være avklart. Før en slik arbeidsgiverordning kan settes i kraft, må det være avklart hvordan lønn, pensjon, forsikring, HMS, sykefravær, medbestemmelse, tariffmessig tilknytning, varsling, konflikthåndtering og eventuell nedbemanning skal ivaretas.

Endringer i arbeidsgiverordningen må utredes og drøftes med berørte arbeidstakerorganisasjoner etter gjeldende avtaleverk.

Spørsmål 16 – § 12 Mindre endringer

Samisk kirkeråd støtter at Kirkerådet kan gjøre mindre og tekniske endringer. Endringer som gjelder formål, medlemskap, representasjon, myndighetsfordeling, økonomi, tilsettinger eller selvbestemmelse, kan ikke behandles som mindre endringer. Berørte menighetsråd og Samisk kirkeråd bør få uttale seg før endringer vedtas.

Spørsmål 17 – § 13 Ikrafttredelse

Samisk kirkeråd mener at reglene ikke bør tre i kraft før finansiering, arbeidsgiverordning og nødvendig administrative funksjoner er avklart. Dersom Sáame tjoaggulvis skal etableres som eget rettssubjekt, må hjemmelsgrunnlag, etableringsmåte, vedtekter, representasjon utad, åpningsbalanse, regnskaps- og revisjonsordning, forsikring, pensjon og ansvar for eksisterende og framtidige forpliktelser være avklart før modellen settes i kraft.

Dersom gjennomføringen av den alternative modellen for Sáme tjoaggulvis forutsetter endringer i kirkeordningen eller annet overordnet regelverk, må disse vedtas av kompetent organ før modellen kan settes i kraft. Det bør utarbeides en gjennomføringsplan med ansvar, milepæler, risikovurdering og finansieringsforutsetninger i samarbeid med berørte menighetsråd, bispedømmeråd, Kirkerådet og Samisk kirkeråd.

Spørsmål 18 – Andre merknader

Samisk kirkeråd legger til grunn at regelverket og virkningene av ordningene evalueres fem år etter ikrafttredelse, i samsvar med rådets vedtak i sak 5/26. Evalueringen bør særlig omfatte menighetsrådenes myndighet, økonomiske handlingsrom, finansiering, arbeidsgiverordning, medlemsordning, representasjon, kirkelig betjening og ressursrollen overfor andre menigheter.

Samisk kirkeråd anbefaler at forslaget til regler nå styrkes ved at sentrale fullmakter legges direkte til menighetsrådene. Samisk kirkeråd ber samtidig Kirkerådet utrede om Sáme tjoaggulvis kan etableres som eget rettssubjekt innenfor trossamfunnet Den norske kirke. Utredningen bør avklare om modellen kan gjennomføres rettslig, økonomisk og administrativt, og hvordan ansvar og styring i så fall kan fordeles. Den må sammenlikne denne modellen med en modell der menighetsrådet gis tydelig regelbestemt myndighet, mens økonomi- og arbeidsgiveransvaret fortsatt ligger i rettssubjektet Den norske kirke.

Utredningen bør også avklare medlemsforvaltning, forholdet til bostedssoknet og samhandling med andre kirkelige organer. En særskilt modell for Sáme tjoaggulvis avgjør ikke organiseringen av Saemien Áálmege. Eventuelle endringer for Saemien Áálmege må bygge på menighetens erfaringer, en egen utredning og medvirkning fra menighetsrådet og berørte sørsamiske kirkelige miljøer.

Utredningen bør vurdere om eksisterende kirkerettslige modeller for ikke-geografiske sokn kan tilpasses en samisk kategorialmenighet, og hvilke følger dette vil få for medlemskap, stemmerett, finansiering og forholdet til bostedssoknet.

Samisk kirkeråd understreker at finansieringen av de samiske kategorialmenighetenes grunnleggende virksomhet må ivaretas som et helhetskirkelig ansvar. Overføring av myndighet og ansvar må følges av tilstrekkelige og forutsigbare ressurser.